

Kelewis, Karaliaucziuje kas Utarninką isbūdams, kasto, ant bile kofio Busto apsteliutas, su Bustpinigis ant Bertainio Metū 5 Sgr. arba 50 Pf.

Kelewis

is

Upsaima Istatimai i Kelewi kasto po 2 Sgr. u kofna, mulkis Rastais isbrufamog Cilę. Gromatas reit ten atrasyti: **Bergplatz** (arba Schieser Berg) № 7.

Karaliaucziaus Broliams Vietuwiniams Zines parnesas.

Nro. 10.

Karaliaucziuje, 5. Merca.

15

1. Nedėdienėje po Uzgawėniū arba Inwokawit.
Ewang. Matt. 4, 1—11. Grom. 2. Kur. 6, 1—10.

Sėjėjas, Sėkla, Dirwa ir Waisėi.
(Antrasis Žodis.)

„Sėjėjas išejo, kad sėtu.“ Luf. 8.

Sėjėjas budams, kaip tikrojo Sėjėjo Larnas, aš ne galiu kitaip; aš wis už wis turiu sėti, tai jau anday apšijaiu, ir turiu sėti Diewo Žodi. Wiešpats yra sakęs: „Žmones turės Rokundą dūti sudnoj Dienoj už kofną Žodi nūprosnay kalbėta.“ Matt. 12, 36. Targi kofnas kalbėdams tur geray apsimislyti ką jis kalb, jeib jo Žodis ne butu nūprosnay kalbėtas. Ale kagi ben sakysim apie Žodius nūprosnay drufawotūsius, o tujų musū Gziese u'iera Galo. Targi ir man ką ant Išleidimo per hitus Laifkus i mielaję Dietuwą be rašant ir i Drufawonę pasiunciant, man wis ta Mistis per Szirdi eit: Koksgi bus mane Rokundas sudnoj Dienoj už hitus Žodius? Dgi kad jau wisame Dalyte musū Pasielgimo mums reik pasiprocewoti, išganytas pastoti su Baimė ir su Drebejimu, kaip ne jų labjans Žodius be rašant, kurie i Swietą išleidziami ir kurius ne tikt Szimtai bet ir Tufftanczėi gaun skaityti, o ir ne tikt tame Gziese, kad jie išleidziami, bet, kaip tirti gaunam, Kartais ir dar daug Metū po to. Beje rasi bene kitai hitū Žodžių bus skaitytas tai Rankai, kuri jūs surasiusi jau seney i Dulkes pamirtus. Todėl ir ne tikt pirmasis arba Ewangelijōs Žodis musū išsiunciamūse Laifkūse bet ir wislab, kas potam apie šwietišklūs Dalys kalbėta, tur buti Diewo Žodis, tai esti Diewo Žodziu pašwentinta, Diewo Dwasės perimta, kas mandagu, kas naudinga, kas reikalinga žinoti. Wislab tai, ką aš per musū Laifkus kalbu, tur buti Diewo Dwasės perimta, Ing toks Walgis Druska perimtas arba kaip dieniškoji Dūnele Rangu perrauginta, o todėl ir nieks ne galēs musū Laifkus perskaitēs sakyti, cze tikt czysti Diekai.

Verods musū Kelewis gal ir i tokius Namus pareiti, kur, kaip anš musū Rastėjas (Num. 9) sako, tur šwentas Rastas pažistams, o Diewe, dūk, kad

ben wisi Dietuwōs Namai tokie butu! Ale ar Namus Sėjėjui ne reiktu Diewo Žodi ibarst bene tokiems Namams Sėjėjas turētu Sėkla stēs pro Szalē eiti? Szwents Apaštals sako sams: „Dūkit Kristaus Žodziumi gyventi tar gotingay su wisofia Išminczia; mokikit denkitēs sawę paczius Wjalmais ir Staupmis.“ Kol. 3, 16. Targi kad Apaštals czionims kits kitą tarp sawēs graudenti i dzio, kaip ne jų labjans toktai pultus tam i i Sėjėjū Szluzmą jauczias seney pawadinam žmogui, o ir nūbazniausiamjam Kristhezi musyje gyvenanczio Grieko wis reik atnaujinimo iš Diewo Žodzio. Diewo Žodis pro kasdieniškoji Dūnele, o teip, kaip Kunas galiausies numichta sawo kasdieniškaję Dwas Dieną wartodams, taip ir Dusia tur amžinūju Smerezju mirti Diewo Žodi ne u, o kad tas Kartais ir Mazumą butu kitaip prastu Budu sutaisytas, kaip Izraelinai i tulertopu Buda susitaisydawo. 4. W

Targi Broliet bey Sejeres prax... Diewo Žodi manēs Jums prifuncziam padymokit, kad dangiškaję Sėklą besėj lingasis Daitas, butent Diewo Žodis, i Rardą su dwiem Wšmenim ir persi ir Dwasę, per Smazines ir Kaulus pastoti Mistiū ir Dumū (Ebr. 4, gal Diewo Žodis ir labay skaud iš to pastoj ir labay nemylims, dis ant kofidōs Szajinėj nesweikdōs skaudamą Wietą užgauna. Atl Jusū Szirdims Kartais Skaudėji.

Prarakas Jėzajosiūs sako: „Wėda patys išmintingi yra ir sawę patys per Jėz. 5, 21. O todėl ir šw. Apašt raso: „Nesilaitykites patys per išmir mokitiejie bey Waryzeusie sawę per laikdamies paczią Išmintiēs Wersmę tokios pasiaufžtinanczios Szirdys ir dziez supyft, kad Sėjėjui seiant kofka

jiems pareit, kūs su jū Mislimi ne sutar. Tai ne geray! Bet raktu ezia jū labjaus nūgrunczian mėginti ir tai kas ger yra, norint prieš paties Dingščzią be ešant, palaikyti. Amen! 1. Tēff. 5, 21.

Ar Kars bus, ar Pakajus?

Tai mums dar neį viens žmogus ne gal pasakoti, kaip bus, kaip žinote Kunigaikštis Badū Badūse ant Sutaikinimo hitū Dabara mislojama buvo, kad hitas Kunferentsas antabzioj Merco Mēnesio laikytas; ale dabar arba statom, kad Maskoliū arba Rusū Ciecoriui pasiekti butu; jisai nor, kad Bonai Ministeriui pasiekti, kadangi Rusams dėl Astumo Turko Badū bey Petersburgio nū fiks kito karo ir ten rafinejant ir siuntinėjant teip pasidaryti.

Ar Tarpe Karo Debesis wis tamšiaus drumzė, norint sawo Karą su Turkais pabaigę, arba šwieziū didziū Waiskū i Turkiją siunczia. Ar yra Pakajaus Gruntas berods subnekėtas, ar jau ne nor, bet tēs ir wis tēs Pakajaus gataway padaryti. Nēs jie misloj, kad dar Anglenderi, o bene ir Džreikiui jiems galēsę pasiekti. Anglenderi gatawayjas ant Karo Turko, ir siuncz wis iš wien šwieziū kariskū Turkiją. O Džreikiū wyriausyšis Ministeris Džreikiū Saimui apšifakēs, kad tas jam Rusūnū Džreikiškū Aukšūnū arba pagal musū pasiekti Rokundą 120 Millijonū Markiū žycz- gawawijimo iwelyti. Tai po tam- tās jau iš teijū Busiū prieš fiks hitą, ar berods nor Diewui dėkay Dyka pasilikti.

Ar Tarpe pradeda Rytūse ir buwusieje Prie- špriešyti, arba, jey ne daugiaus, nors ir pasiai bey Rumēniškiei. O tai teivo. Ar pasimis, kad Mere 1856 Rusai prieš Anglenderiēs, Francuzais, Italiskieis apawoše Rusus apkarawo, sunku pasiekti Rusus apgalēsę jiems Festungą ant Juriū sugriowe, o Pakaju ar te pietini Kampą sawo Zemēs Turko, Muldawai padūti, kuri ir susiwienojusi wiena Kunigaikštyste Kunigaikštyste dabar Wardu Rumē- nišs Kunigaikštis dabar yra Princas Kleriu Gimines. Taygi Bessara- bii 1856 Rusams priklause, priklauso ant jōs.

Ar jau bey Turkū tylant tay Rumēnišs Rusams Wale dawe, per sawo Zemę

i Turkiją traukti, o Rusū Waldzia pažadėjo Rumēnijai už hitą meilingą Pawelyjną wiso Gero. Ale dabar Rusū Ciecorius prašo, kad Rumēnišs Kunigaikštis Kardelis nū sawo Kunigaikštystēs Bessarabiją Rusams wēl atdātu, bet už tai Dobrudza yra pagal didziausią Dalį lelianczioji Smiltis, teip kaip prie musū Rūpos tarp kurbiskūjū Mariū bey Juriū, o Bessarabija yra waisinga Žeme. Ale Rusija yra didele ir galinga, o Rumēnija yra maza ir silpna, taygi Karla turēs Milžinui klausyti. Jus teip wis eit ant Swieto.

Iš musū Ciecorystēs Saimo.

Rusū Ciecorystēs Kantleris, tai esti wyriausyšis Ministeris, Firštās Bismarkis, kaip žinote, iš sawo Dwaro Warzyn dabar prie Sufrodymū Ciecorystēs Saimo wēl apsilanko. Ale jis dar wis ligustas, o jam dabar Saimo ne nor wislab teip jektis, kaip pirma. Kad jam ir pirm to kartais Saimo wiens arba fiks, o rasi toki Sykt ir šauns Skaitlius priešy- dawos, tay jis tikt te priwalydawo Saimo sawo Balsą pakelti ir sawo Misli nūgrunczies pasakyti, tay jam ir tūjau wislas arba nors didziausia Dalis pripuldawo. Bet dabar teip ne nor eiti. Saimas nū jo nusipra- tineš jo žodžiui jau ne labay klauso.

Firštās Bismarkis su Piningū Ministeriu Kamp- hausen Saimui išliudyjo, kad Ciecoryste su Piningais ne pritenkanti. Berods kožna Žeme ir Kunigaikštyste prie Bokietijōs Ciecorystēs priklausanti, tur kas Met sawo Piningū Verlenki i Ciecorystēs Kasę imokėti, ale tai ant wienōs Busēs per sunku daryti, o ant antrōs tū Piningū ir dar ne gana; todėl tur Ciecoryste saw pati sawo Piningus turėti ir rūstus iš teleriojū Afczyziū susirantioti. Wiena hitū Afczyziū turinti Afczyzia už Tabaką buti. Ale prieš hitą Užmanymą pasikėle wisi walnieje Didburnei Saimo; kone wisi kalbejo prieš hitą Afczyzē sakydami, kad didziausoji Dalis Wyriškūjū rukyti pasipratinusi, o ir Wargingiausiam Tabakelis Panus Atfigaiwinimas, bet dėl didziōs Afczyziōs Tabakas didey pabringēs, o todėl Wargingasis hito Gaiwestiēs ne tekēs. O priegtam ir Daugybe žmoniū iš Tabako sawo Maistą turinti, ne tikt Daugybe Rupeziū iš Tabako Rupezyštēs maitinas, bet ir daug Lauko žmoniū sawo Laukus Tabakais apšodin; bet Afczyzei ant Ta- bako parėjus, Tabakui pabringus, o ir Wargdie- niams menšiaus be rukant, žmones Tabako teip daug auginti ne galēsę ir turēsę pawargti.

Toftai girbdėdams Bismarkis dabar bande litait. Jis sake, kad jo Misliš iš Tifro wis ant to einanti,

ant Tabako Monopolį statyti, tai esti tą Dawadą padaryti, kad per visas Wokietijos Žemės nieks kiti ne tur su Tabaku kupyti kaip tik wienat Ciecoryste. O tai teip issimano: Ciecorystės Wyriausybe tur Darbininkū samdytis, kurie Tabaką soditu, arba Ufininkū, kurie Tabaką augitū. Užaugusiji Tabaką tur Ciecorystės Wyresniejie i Pakawonę imtis ir tą Tabaką Szutinantiems ir Britaisantiems ar pardūti ar tik ant Apdirbimo už Piningus padūti, ir potam Kupczelninkams pardūti. Szitokiū Budu wiskas pasiliktu sename Dawade, Tabaką Auginantiejie, Tabaką Apdirbantiejie ir Tabaką Pardūdantiejie darytu kaip papratę; ale wisi toktai darytu ant Ciecorystės Kasčios ir ant Ciecorystės Rokundo, tik tiek, kad Ciecoryste wisą Winingę turētū, kuri iš Tabako Pardawimo atsieit.

Szitas Tabako Monopolis stow ir keliose kitose Žemėse, kaip antay ir Ystreikijoje, o manding ir Englane. O prie musū pirm kas zin tiek Metū ir ant Druskos Pardawimo lyg toksajiau Monopolis budawo taip, kad wisas Druskos Daryms Prusū Karalystėj po karaliskaje Wyriausybe stowėjo, kuri gatawję Druską Magazynūse laikydawo, o iš tū potam Aptiekoriams ir Kupczelninkams ant Išpardawinėjimo pardūdawo.

Taip mislyjo Firsčas Bismarkis ir su Tabaku daryti. Ale ir toktai Ciecorystės Diputiertams ypaczies wis tolyn žengiantiems ir Walniems kaip ir Socijalistams ne patink. Sie sako: Taip itaisius, tay tas Itaisims pasilikti Mets iš Metū, ale tačziau Walniejie meilj tofio Itaisymo, kad Saimas wis kas Metą ypaczies turis Waldziai Mokesnius iwelyti ir be tofio Saimo Izwelyjimo ne turint Waldziei Wale buti ir ney Grafi Piningū irinkti. Jey toks Dawadas prie musū pastotu, tay butu su tikru Waldymu Karaliaus arba Ciecoriaus bey jo Ministeriū ant Galo. Tada wisame Daljke turētū Wale Walnūjū ir Tolynžengianciūjū nusidūti. Francuzijoj dabar toks Dawads yra, kad MakMahonui bey jo Ministeriams ne Wale be Saimo Pawelyjimo ne Grafi Piningū iš Žemės irinkti. Jey jie toktai bandyru, tay Maištas ir cze. Toki Dawadą nor musū Walniejie ir prie musū padaryti, ale Firsčas Bismarkis yra kas zin kur ištareš: Totiam Dawadui pastojus, kasgi tai mus apgys prieš Beprotystę Žemės Žmoniu bey prieš Beprotystę jų Wietininkū arba Diputiertū?

Mes einam staiga pakalniū. Ministerija sako: Piningū reik, ale Saimas sako: Mes Piningū ne dūdam. Ką ezia Karalystės arba Ciecorystės Waldzia ar Karalius, ar Ciecorius bey jo Ministeriū dabar galės weikti? Sie rods gal Saima Ramon parleisti ir Žemę ant šwiežaus Szkrimo Diputiertū pašaukti. Ką tai maczys? Žmones i Saimą sius tus paczius Dipu-

tiertus arba rasi ir dar burnesnius. Kas pagal ang apastaliskąjį Žodi nor elgtis „Kožnas te esie padūtas Wyriausybei Wale ant jo turinczietej“ tas pais. Dabar ne Padūnai tur Wyriausybei klausyti, bet Wyriausybe Padūnamš.

Karo Regandos ir Bjaureszei.

(Pradžia Num. 9.)

Anday pasafodami iki ant to parejom, kaip Holiams ant Turkū Pergalėjimą apturėjus, Eski Sagra ējo, ir kaip gryfikšay krikščion Bulgarai didey nekrikščioniskay prieš Turk prieš Ewangelistūsius Krikščionis siaute. Ale we. antraiy wirtu. Maskolei buvo pergaleri, o 3' atrauke Suleiman Paša su didzu Waisku Sagra ir pradėjo Miestą apšaudyti. An gimo rods ne buvo galima ney mislyti Kasakū ir swetimieje Bulgarai paslubo de sa prieteliams iškuti; o štay umay išklejo ka Lwanas per Ulyczias Iškefejai ir fiti Turitelei ir tūjau pagawo plėsti, žudyti ir degint tay buvo išgastinga Diena Krikščionims! wyriška Persona iš jų, kuri Turkams i Kanf buvo de Susimilimo ant Wietos užmušta. K kas gal tay pasafyti? Tik Moteres ir marado nors tiek tiek Pasigailėjimo. Tur'a. Namū išhoke jėštojo kožnas, kaip galedams, se bulgariskū Kaimynū Turtelus prispilėsti. Kit sielge rods tie aplink Pasuntiniū Ramus Kraujo Braštai prasidėjus ir wos jie p' Rlyksmą išgirdo, tay jie ir tūjaus ant Padwarijos susirinko, jeib jie sawo Br Pagalbos buti galėtu. Wiens Iškefej sawo Kardą ant Pasuntinio Bund ishe Turku šoko i Tarpą ir taip ji iš S. Taczaus ne lengwus Daiktis buvo, i ramdyti. Wiens apysenis muamėde ji numaldyti norėdams su tokiu Stor suntinius kalbejo, kad jam ir Prakaitis wėjo. Galausy Iškefejas Szmotą P' gawęs, dawėsi i Pakaju ir aistoj juf galėjo weik wēl sugryšti. Todėl wernierą ir pas Suleiman Pašą tol melde, kol jie wieną Bulkelį tikrujū suntiniems ant Uygynimo atsusidino. Peduko Mieste Neprietelei jawo Narse, tarfi Bedugno išlope. Dienai auštant parejo Paliepimas, wisi Gywatininkai turi but iš Miestas sudegintas. Nū Krikščioniū buvo 7000 Moterū ir Rudikiū užlike; tiems byw Miestūse Adrianopel ir Philip

jēftoti. Baſantinnūs su jū Kamīſķeis Gubernieris pas
sawę atſwadines, jūs apgode; tačaus jiemš neiweliĵo,
dar kartę i sawo Namūs argal gryſti ir Kelonei rei-
ſalingiausūs Daiktūs paſtimi, bet sunte jūs podraug
beganczeiſis Turķais ant Gelķelio. Per wiſę
beganczeiſis Nakti Dangūs raudonawo nu deganczojo Miesto.
Antinei Bund ir Marx su sawo Paczomis ir
pifeiſis juſiwoſe 7. Augusta prie sawo Prieteliū
Antropelėj, kurie jū dēley buwo jau didzame Ru-
roſfi.

Wiſos nū Baſantiniū Bulgarijoj itaiſytoſes
pifeſes Warapijos yra dabar kaip su Eglūta
Ar jos ben karta wēl atſinauſyſis, tay wiens
ſino. Baſantinei ir Kunigai yra i Kon-
ſtantiſki, o fitti ir i Englantę iſkelawe. Wiens tū
Kunigū yra Wardu Londſorof. Tas
pafiſis ewangēliſķis Kunigs iſ Bulgarū Gi-
tarp sawo Kampo ſmoniū su toſia Proce-
ſo, kad Bulgarū wyrauſas Wyſtups ji
pafamoſ prie Turķū Wyrauſybēs kaip Klardung
potoſi apſkunde. Jiſ turējo Mieste Salo-
wę Kalėjime ſedėti; o jey Englanderū Kunzelis
ji twirtay ſtowejes, tay tikray ir jiſ jau ſeney
su buw gamęſ lyburioiti. (Dar ne wiſſas.)

Szwieżiaufioji Zinia.

Leiwī jau i Drukę padawūs mums iſ Be-
Zinia parlek: Pakajus tarp Ruſū bey Turķū
herca gatawš paſtojes. Diewui dėkuy!

Sztay wēl Bjaurybe!

Pfeiffenberger iſ ſiliū yra ſekan-
tant ſtainmo i Kelewi priſiuntes, ku-
ro roſo:

7 tojo Feberworijaus man yra Na-
oms Turķſeit Kaufēdūse 21 Arķliū Nū-
aſtūniū Stundū yra 11 Arķliū pagaiſę;
wilaus Pagalbg iſgelbēti ir ghywi paſtiſę.
Ulyginiſmo aſ priſulau tam, kūrę tę
galima bus, ji prie Sudziū ant Pakora-
anti.

Pfeiffenberger iſ ſiliū,

ants prie Kaufēnū bey Ruſnēs Szafjōs.

is Įppardawimas.

adams aſ ketu sawo Galanterijōs, Bur-
Rūlū, Stikū bey Spygeliū Kurczyſę halin
wēdu wiſūs Taworus uſ Kaſtū Priefias,

ant tur iki 1. Aprilio ſ. M. Szmotas tu-
pygeliū nuſdywyttinay pigęy pardūtas buti.

Albert Gäſe, Tilĵeje,
Wofiecz. Gaſe Num. 19.

Wiſokiū Bummuliū, baltintū ir nebartintū ir wiſkiū, par-
būtū pigiaufſey pardūdami pas **C. Kleinfē,** Kagainėj,
prie Turgaus-Wietōs.

Gero engeliskō Bowelno, kaip fitu gelumbinu wilnonu
bey marſkonu Taworu, pigiaus kaip titose Budose yra gau-
nama pas **Frig Reinki,** Kagainėj.

Geriausū lybtyu Taufū arba Szmuljēs	50 Pf
Euforiaus I Kepurēse	48 "
" pagal Swarg	50 "
Euforiaus II Kepurēse	46 "
" pagal Swarg	48 "
ſumalto Euforiaus	46 "
ſmulkiaufjōs baltosēs Muſſebodēs	44 "
ſmulkiōs baltōs Muſſebodēs	42 "
gerōs Kaſtjōs cypſto Szmofo	1 Mk. 20 "
gerū ſtambiū Ryſū	17 "
gerū Pliumiū	26 "
pryma geriausio Muilo	25 "

pristulo Aptiekininkistū Taworū Pakkamare
prie **Gruſt Schwener,** Tilĵej,
Wiburiniame Gaſe (Mittelſtraſſe) Num. 3,
tarp Kirchenſtraſſe (Baſnyczjōs Gaſo)
bey Waſſergaſſe (Wandens Gaſo).

Dabof. Tuſczjū Petrolijōs Baczkū czejau 1 Mk. 25 Pf.

Parwinyczia prie Guſtaw Sperling,

Tilĵeje, Fabrikſtraſſe Num. 38.

Priēmimo ir Įppardawimo Wieta Wofieczjū Ulyczioj Num. 73,
iſſripay ties Wofieczjū Liuteriſķaje Baſnyczia, priſiſtulo ant Par-
wawimo, Drukawojimo, Skalbimo, Priefawimo, Apretierawimo
ir Dikarterawimo ſilkinū, wilnoniū ir bumbuliniū Ceikiū.

Briegtam aſ ir priſtulaſ sawo geray papilbtyę Kromę
parwūtū ir neparwūtū audziamujū Bummuliū bey Wilnū,
baltintū ir nebartintū mabyniniū Werpalū, kaip ir geriausios.
Pryma raudonoſjōs Bumbulēs uſ pigias Priefias. Suſtū
audziamujū Bummuliū nebartintū, o ir wiſuſe Parwūſe aſ
priſtulaſ uſ pigias Priefias.

Num. 12. Karl Rukath Num. 12.

Geriausujū Pryma Bummuliū, nebartintū, baltintū
ir gražiaufiſe neplunkancziūſe Parwūſe, kaip ir Wilnū
bey lininiū Werpalū niekur ne galima pigiaus ir geriaus
pirkti, kaip prie **Karl Rukath,** Tilĵeje,
Wofieczjū Gaſe Num. 12.

Įppardawimas.

Kofiu du Tuſtancziū Ewarū labay driutōs ir ne-
plunkanczięy parwotū audziamū Bummuliū aſ įppar-
dūdu uſ dar niekadōs ne buwufias pigias Priefias:

tikray mēlynas	tikray geltonas	tikray jūdas
po 10 Egr.,	10 Egr.,	9 Egr.,
tikray žalias	tikray pilkas	
10 Egr.,	10 Egr.	

Num. 12. **Karl Rukath** Num. 12.